

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att.: Specialkonsulent Neel Pryds

København, den

12. marts 2013

Journalnummer:

2013-909-00042

Adoptionsnævnet har den 13. februar 2013 modtaget Social- og Integrationsministeriets høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab m.v.).

Nævnet har ikke bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

Med venlig hilsen

Adoptionsnævnet

Jens Ross Jensen

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22

1060 København K

npr@sm.dk

KRONPRINSESSEGADE 28

1306 KØBENHAVN K

TLF. 33 96 97 98

FAX 33 36 97 50

DATO: 15. marts 2013

SAGSNR.: 2013 - 590

ID NR.: 226879

**Høring - over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love
(Medmoderskab mv.)**

Ved e-mail af 13-02-2013 har Social- og Integrationsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har ikke bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Social- og Integrationsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J. nr. 9099.2013.30

Den 5. marts 2013

Ved en mail af 13. februar 2013 har Social- og Integrationsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til et udkast til forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at forslaget ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til j.nr. 2012-9136.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Til: eje@sm.dk (Elsebeth Jensen), dpudsend@sm.dk (Udsendelse Social- og Integrationsministeriet), npr@sm.dk (Neel Pryds Winkel)
Fra: Pia Deleuran [pd@deleuran.dk]
Emne: Svar fra Barnets Tarv Nu - Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).
Sendt: 12-03-2013 11:58:55
Bilag: 2844_bog_NY.PDF;

Til Social- og Integrationsministeriet i anledning af høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love.

Svaret er sendt den 12. marts 2013 pr. email.

Det oplyses for god ordens skyld, at **"Barnets Tarv Nu"** er et fagnetværk, der arbejder for ændring af forældreansvarsloven.

Fagnetværkets arbejde kommer blandt andet til udtryk på hjemmesiden www.barnetstarv.nu

Dette svar er forfattet af to af netværkets medlemme.

OVERORDNEDE BEMÆRKNINGER til lovforslaget:

1.

Fagnetværket finder det bør fremgå tydeligt af lovgivningen, hvorledes begrebet barnets tarv og barnets bedste skal udfyldes.

Det er ikke tilfældet i forældreansvarsloven i dag, og får således betydning også for den lov som er i høring her. Det lovforberedende arbejde i tilknytning til forældreansvarsloven viser hen til, at barnets tarv skal opfattes som barnets sammenbinding med de genetiske forældre, hvilket i mange konfliktsager kan spørgsmålsættes, hvis barnet skal have ro, tryghed og omsorg.

Der bør således fokuseres på ro, tryghed og omsorg så barnets udviklingspotentiale udfoldes bedst muligt.

Om betydningen af begrebet kan læses mere her i bogen:

"Barnekonvensjonen. Barns rettigheter i Norge". Redigert av Njål Høstmælingen, Elin Saga Kjørholt og Kirsten Sandberg. Oslo, 2008. 2. utgave, kap. 3 af Trude Haugli side 55 og 56:

" Prinsipper fremstår ofte som temmelig luftige fenomener, so gir risiko for at de reelle beveggrunner bak et standpunkt ikke kommer frem. Prinsipper kan bli så generelle og adstrakte at de savner konkret innhold, og gir dårlig grunnlag for å begrunne et standpunkt. Man kan rett og slett ikke vite hva en rettsanvender har lagt vekt på av hensyn og mothensyn og konkrete omstendigheter når en avgjørelse begrunnes med henvisning til et prinsipp. Argumentasjon fra prinsipper kan på dette grunnlag bidra til å tilsløre rettens reelle karakter"

...Man kan ikke se bort fra at en henvisning til barnets beste kan gi avgjørelser en legitimitet som det kanskje ikke alltid er faktisk grunnlag for. Det er vanskelig å argumentere mot en beslutning hvis den fremtrer som fattet ut fra hensynet til hvad som er best for barn. Det er dermed en risiko for at hensynet kan brukes (bevisst eller ubevisst) for å legitimere politiske standpunkter, verdistandpunkter eller rettslige avgjørelser hvor det egentlig er andre hensyn som virker motiverende eller som har vært viktigere enn hensynet til det barnet saken gjelder, for eksempel rettferdighet mellom de voksne, allmennpreventive hensyn, økonomi og likestilling".

2.

Ansvars- og omsorgserklæringen bør afskaffes. Kvinder, der ikke er gift, bør ikke kunne afgive forældremyndigheden til andre, før barnet er 1 år.

Dette som en erkendelse af det reproduktive arbejde kvinder gør med deres kroppe. Der henvises til særtryk af kap. 8 "Kvindens andel i reproduktionskæden", udgivet på Djøf 2012 vedhæftet.

3.

Da familiesager er indispositive sager, bør dette konkret fremgå af loven. Det bør tydeliggøres, at samfundet har interesse i sagen. Det bør ligeledes påpeges i lovgivningen, at dommerne har en centrale rolle i relation til sagernes konkrete oplysning. Det bør gøres til et krav, at der anføres konkrete præmisser for en konkret retsafgørelse, således at det af borgerne og advokaterne kan følges, hvad der er lagt vægt på. Det er ikke tilfældet som det er nu.

4.

Der bør sikres alle i familiesager uvildig rådgivning på separاتمøde. Rådgivningen skal gives af specialister inden for henholdsvis juridiske forhold, børns behov og trivselsgrundlag, og konfliktdynamikker. Dette bør ske uden beregning for den enkelte borger og således betales af samfundet, der har en interesse i at borgerne er så oplyste som muligt og således kan træffe fornuftige beslutninger.

Det er fagnetværkets opfattelse, at forældreansvarsloven med sine tvangsdynamikker – hvor sædvanlig retssikkerhed er sat ud af kraft - f.x. i fogedsager - krænker flere konventioner. Baggrunden for dette kan læses her:

http://www.regjeringen.no/upload/BLD/Forslag_endringer_barneloven_pdf.pdf

Læs norsk "Høringsnotat - Forslag til endringer i barneloven – Samvær under tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson m.m.", som er udsendt af Det kongelige barne-, likestillings og inkluderingsdepartement den 20. juni 2012, og ifølge hvilket FN har bedt Norge om at rette op på forholdene, jf side 11:

"Komitéen for barnets rettigheter hadde merknader til Norges implementering av artikkel 3 og 12 ved høringen i 2010.

"23. Komiteen anbefaler parten å videreføre og styrke arbeidet med å sikre at barnets beste som generelt prinsipp blir behørig innarbeidet i alle lovbestemmelser og i rettslige og administrative beslutningsprosesser, herunder familierelaterte prosesser og prosesser som gjelder alternativ omsorg og innvandring, samt i alle prosjekter, programmer og tjenester som har innvirkning på barn. Komiteen anbefaler også parten å utarbeide retningslinjer for hvordan prinsippet skal anvendes i praksis, og lære opp alle som er involvert i prosessen med å finne ut hva som er best for barnet eller barna.(...)

25. Komiteen anbefaler parten å videreføre og styrke arbeidet med å implementere fullt ut artikkel 12 i konvensjonen, og fremme behørig respekt for synspunktene til barn i alle aldre i administrative og rettslige prosesser, herunder i barnefordelingssaker og utlendingssaker, og i samfunnet som helhet. Komiteen anbefaler også at parten fremmer barns deltakelse, hjelper dem med å utøve denne retten i praksis og sørger for at det blir tatt behørig hensyn til deres synspunkter i alle forhold som angår dem i familien, på skolen, i andre institusjoner for barn, i lokalsamfunnet, i utformingen av den nasjonale politikken og i evalueringen av planer, programmer og politikk.(...)"

Flere klip (noter udeladt) fra "Høringsnotat - Forslag til endringer i barneloven – Samvær under tilsyn av offentlig oppnevnt tilsynsperson m.m." som er udsendt til høring den 20. juni 2012:

"Den europeiske menneskerettskonvensjon (side 10):

Den sentrale bestemmelse i Den europeiske menneskerettskonvensjon av 4. november 1950 i relasjon til foreldreansvar, bosted og samvær er konvensjonen artikkel 8.10 Den rett til familieliv som bestemmelsen beskytter, dreier sig især om kontakten mellom et barn og dets foreldre og eventuelt andre pårørende. Avbrytelse av kontakten mellom et barn og dets foreldre betraktes som et "inngrep" i retten til familieliv som er omfattet av artikkel 8.1. Det er imidlertid ikke ethvert inngrep i retten til familieliv som medfører en krenkelse av konvensjonen. Et inngrep kan legitimeres hvis det i nasjonal rett finnes hjemmel for inngrepet, hvis inngrepet tjener et av de formål som er angitt i artikkel 8.2, og hvis inngrepet er proporsjonalt med det formål som søkes oppnådd.

Proporsjonalitetsvurderingen innebærer en avveining av på den ene side forelders rett til familieliv med barnet, og på den annen side barnets rett til å bli beskyttet mot overgrep m.m.

Domstolens formelle krav til saksbehandling kan inkludere krav om høring eller på annen måte inndragning av barnet i saken. Dette krav må ses i sammenheng med Barnekonvensjonen artikkel 12 om høring av barn.

FNs barnekonvensjon (side 10-11)

FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989, barnekonvensjonen, gir barn et særlig menneskerettsvern, og inneholder både bestemmelser om alminnelige menneskerettigheter og om særlige rettigheter for barn.

Barn har en grunnleggende rett til beskyttelse nedfelt i barnekonvensjonen artikkel 3.2. Etter artikkel 19 skal statene treffe tiltak for å beskytte barnet mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk m.m. Videre har medlemsstatene ansvar for å treffe

tiltak for å bekjempe at barn ulovlig føres ut av landet, jf artikkel 11. Det er ingen tvil om at barnets rett til beskyttelse mot vold og overgrep går foran andre rettigheter etter konvensjonen.

FNs barnekonvensjon bygger blant annet på et prinsipp om at barnets beste skal komme i første rekke i alle beslutninger vedrørende barnet, jf konvensjonens artikkel 3.1:

”Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.”

Bestemmelsen har flere funksjoner, herunder at barnets beste som et grunnleggende prinsipp skal reflekteres i lovgivningen og i alle avgjørelser vedrørende barnet. Samtidig skal barnets beste inngå i fortolkningen og anvendelsen av andre bestemmelser i konvensjonen. Barnets beste skal komme i første rekke, men skal ikke nødvendigvis være det eneste kriterium ved avgjørelsen av konkrete saker om barnets forhold. Barnets rett til samvær med sine foreldre skal for eksempel vurderes opp mot dets rett til beskyttelse mot eksempelvis vold og overgrep fra foreldrenes side. Etter konvensjonens artikkel 9.3 påhviler det medlemsstatene å respektere retten for et barn, som er adskilt fra den ene eller begge foreldre, til å opprettholde regelmessig personlig forbindelse og direkte kontakt med begge foreldre, med mindre dette strider mot barnets beste. Retten til å uttrykke sine meninger i alle spørsmål som berører barnet behandles i konvensjonen artikkel 12.”

Vi står gerne til rådighed, hvis høringssvaret ønskes uddybet - eller lovgivningen på familieområdet i øvrigt ønskes drøftet.

Med venlig hilsen

Pia Deleuran og Bente Holm Nielsen

*****

Advokat og mediator Pia Deleuran,

cand. jur.et art.

Peter Bangs Vej 59

2000 Frederiksberg

Denmark

+45 38 88 11 11

+45 30 24 68 03 - mobil

+45 38 88 91 91 - fax

www.deleuran.dk

www.mediationsommulighed.dk

www.vdc123.dk

Denne e-mail kan indeholde fortrolig information. Hvis du ved en fejltagelse modtager e-mailen, bedes du venligst informere mig om fejlen ved at bruge svar-funktionen. Samtidig bedes du slette e-mailen i dit system uden at videresende eller kopiere den. Selv om e-mailen og ethvert vedhæftet bilag efter min overbevisning er fri for virus og andre fejl, som kan påvirke computeren eller it-systemet, hvori den modtages og læses, åbnes den på modtagerens eget ansvar. Jeg påtager mig ikke noget ansvar for tab og skade, som er opstået i forbindelse med at have modtaget og brugt e-mailen.

Social- og Integrationsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att: npr@sm.dk

Dato: 07/03 2013

**Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love
(Medmoderskab mv.).**

Børne – og Kulturchefforeningen (BKF) takker for muligheden for at afgive høringssvar.

BKF ser meget gerne, at kommunernes adgang til relevant, ajourført viden om forældremyndighed og andre afgørelser i statsforvaltningerne, der kan have relevans for den kommunale sagsbehandling efter serviceloven, forbedres, da sikker dataudveksling er en nødvendighed for at der kan laves korrekt inddragelse, undersøgelser, partshøring og afgørelser på myndighedsområdet vedrørende serviceloven.

Med venlig hilsen

Christian L. Hansen
Bestyrelsesmedlem
og formand for netværk Børn & Familie

Eventuelle henvendelser til:

Formand for bestyrelsen Flemming Olsen (tlf: 44 52 55 00/30 51 98 97 / bkfdir@herlev.dk)

Formand for netværk Børne og Familie Christian L. Hansen (tlf: 51 51 24 78 / clha@aabenraa.dk)

To: Elsebeth Jensen (Sagsbehandler, Lovekspedition)
Cc: Neel Pryds Winkel (Sagsbehandler, Familieret)
From: Berit Brylov [beb@bupl.dk]
Subject: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (medmoderskab mv)
Sent: 05-03-2013 13:51:21

Det skal hermed meddeles, at BUPL ikke har bemærkninger til de medsendte ændringer i børneloven mm. i relation til regeringsgrundlaget om sikring af, at "medmødre til børn undfanget ved kunstig befrugtning omfattes af børneloven på lige fod med fædre".

På given foranledning skal BUPL oplyse, at forbundet er blevet opmærksom på, at der i forhold til surrogatmoderskab kan være behov for at se nærmere på børnelovens § 31, særligt i de tilfælde, hvor en kvinde donerer egne (befrugtede) æg, og lader en anden kvinde være rugemor for fosteret/barnet.

Med venlig hilsen

BERIT BRYLOV
FAGLIG KONSULENT
Dir.tlf.: 3546 5149
E-mail: beb@bupl.dk

BUPL
BØRNE- OG
UNGDOMSPÆDAGOGERNES
LANDSFORBUND

Blegdamsvej 124 | 2100 København Ø
Tlf: 3546 5000 | bupl.dk

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

12. marts 2013
Vedrørende journal nr. 2012-9136

Børnerådets syn på medmoderskab

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Børnerådet har ikke noget at indvende mod det fremsatte lovforslag i dets nuværende form. Rådet ønsker imidlertid at knytte de nedenstående bemærkninger til forslaget.

Børns opvækst og nye samlivsformer

Børnerådet har ved tidligere lejligheder gjort opmærksom på de særlige udfordringer, der gælder for adopterede børn, for børn, der vokser op med en enlig forsørger, eller for børn i familier, hvor forældrene har samme køn.

Disse udfordringer er bl.a. belyst gennem en Børnerådets undersøgelse 'Familieformer og Skilsmisse' fra 2010, hvor det fremgår, at det ikke er alle former for samliv, der tæller som 'en rigtig familie'.

- 69 pct. mener ikke, at homoseksuelle par med børn kan kaldes 'en familie'
- 65 pct. mener ikke, at bofællesskab/kollektiver kan kaldes 'en familie'
- 52 pct. mener ikke, at sammenbragte familier kan kaldes 'en familie'

I undersøgelsen fremgår det imidlertid også, at børn udmærket er klar over, at man kan have en god barndom i andre samlivsformer end den traditionelle. 66 pct. af de adspurgte børn siger således, at det ikke gør så meget, hvordan familien er sammensat, hvis bare man er glade sammen.

Børns kendskab til deres biologiske ophav

Forskning peger på, at børn ofte gerne vil kende til deres biologiske ophav og at det for nogle børn og unge opleves som en stor belastning at måtte undvære den viden.

Der henvises i den forbindelse til Børnerådets høringssvar fra 2004 om ændring af lov om kunstig befrugtning¹, hvori det fremhæves, at Danmark med sin ratificering af Børnekonventionen, har forpligtet sig på at "staten skal sikre

barnets ret til at kende og blive passet af sine forældre" (artikel 7), og "at staten skal respektere barnets ret til at bevare sin identitet, herunder bl.a. navn og familieforhold" (artikel 8). Ifølge Børnekonventionen må staten altså ikke lægge unødige hindringer i vejen for barnets muligheder for at få oplysning om sit genetiske ophav. Denne tolkning af konventionen er i tråd med FN's Børnekomité, som i sine afsluttende bemærkninger til Danmarks (og Norges) første periodiske rapport fra 1996 bemærker, at sæddonorers anonymitet muligvis er i strid med artikel 7 i Børnekonventionen.

Der henvises ligeledes til rådets høringssvar af 28. februar 2011 om lov om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v., børneloven og lov om adoptionⁱⁱ.

Med venlig hilsen

Per Larsen
formand for Børnerådet

Søren Gade Hansen
Børnerådets sekretariat

---

i

<http://brd.dk/b%C3%B8rner%C3%A5det+mener/h%C3%B8ringssvar/2004/h%C3%B8ringssvar+2004+--+05>

ii

<http://brd.dk/nyt+fra+b%C3%B8rner%C3%A5det/h%C3%B8ringssvar/h%C3%B8ringssvar+2012/h%C3%B8ringssvar+07+--+2-c8--+marts>

Til: npr@sm.dk (Neel Pryds Winkel)
Fra: Børnesagens Fællesråd [bf@boernesagen.dk]
Emne: Høring om ændring af børneloven og andre love (Medmoderskab m.v.)
Sendt: 12-03-2013 10:47:13

Børnesagens Fællesråd takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ovennævnte.

Børnesagens Fællesråd har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Venlige hilsener

Inge Marie Nielsen

Sekretariatsleder i Børnesagens Fællesråd

Emdrupvej 115A, 5.
2400 København NV
Tlf. 24626229
bf@boernesagen.dk
www.boernesagen.dk

To: Neel Pryds Winkel (Sagsbehandler, Familieret)
From: Civilstyrelsen [civilstyrelsen@civilstyrelsen.dk]
Subject: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).
Sent: 05-03-2013 15:27:16

Kære Neel Pryds Winkel

Som svar på ovennævnte høring af 13. februar 2013 kan Civilstyrelsen oplyse, at styrelsen ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Klaus Skyt Hansen
Konsulent

Adelgade 13
1304 København K
Tlf.: +45 7266 1304
E-post: Klausskyt.Hansen@civilstyrelsen.dk

Til: Neel Pryds Winkel (Sagsbehandler, Familieret)
Cc: ani@im.dk (ani@im.dk), Birgitte Bidstrup Stokholm, BBS (BBS@regioner.dk)
Fra: Susan Gram Colding [sco@regioner.dk]
Emne: VS: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).
Sendt: 17-03-2013 13:03:05
Bilag: Høringsliste.pdf; Høringsbrev.pdf; Udkast til lovforslag om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv).pdf;

Kære Neel Pryds Winkel

Danske Regioner har ikke generelt bemærkninger til forslagene om lovændringer, der skal sikre højere grad af ligebehandling af par af samme køn og par af forskelligt køn i forhold til reglerne om forældreskab. For så vidt angår den nuværende praksis vedrørende information og samtykke i forbindelse med kunstig befrugtning er her et par eksempler fra Region Hovedstadens fertilitetsklinikker.

I henhold til §23 i lov om kunstig befrugtning: informeres alle patienter såvel mundtligt og skriftligt.. Pt skriver derefter under på en samtykke erklæring. Denne placeres i journalen og tjekkes før opstart på hver ny behandling. Mht til optøning af nedfrosne befrugtede æg skriver parret (såvel kvinde som mand) under på at de er enige i dette.

Med henvisning til § 23, stk. 3, så benytter Fertilitetsklinikken ikke ægdonation i klinikken. Mht til dedikerede donorer, betragtes disse som sæddonorer og alt jura håndteres af sædbanken.

I henhold til § 24: Før behandling med donorsæd skriver pt under på at de har fået information jf denne bestemmelse

---

Beskrivelse af arbejdsgangen i Fertilitetsklinikken

Samtykke til behandlinger

Procedure i Fertilitetsklinikken vedrørende information og indhentning af skriftligt samtykke i forbindelse med behandlingen:

Før behandling med kunstig befrugtning indledes, sikres følgende:

    Patienterne møder til individuel vurdering mhp. behandlingsvalg: insemination eller IVF behandling.

    Patienter til inseminationsbehandling informeres specifikt om dette mundtligt og skriftligt (patientinformation vedrørende inseminationsbehandling: 7 sider).

    For patienter, der skal i IVF behandling afholdes et obligatorisk 2-timers informationsmøde.

    Der udleveres skriftlig patientinformation vedrørende IVF behandling (22 sider)

    Der henvises til vores hjemmeside: www.herlevhospital.dk/fertilitetsklinikken

Såvel den mundtlige som skriftlige information inkluderer oplysning om behandlingens virkninger og bivirkninger, herunder risici i forbindelse med behandlingen. Informationen omfatter desuden information om adoption. Se venligst vedhæftede samtykke erklæringer, som kvinden/parret underskriver og afleverer i klinikken før behandlingen initieres. Samtykke erklæringen følger journalen. Se bilag 1+2

Samtykke til behandlinger med donorsæd eller donoræg

Ved anvendelse af donorsæd fra ikke kendt donor til inseminations eller IVF behandling indhentes skriftligt samtykke fra kvinden (enlig, se bilag 3+4+5) eller parret (se bilag 6+7+8). Samtykke erklæringen med kvinden/parrets underskrift afleveres i klinikken før behandlingen initieres. Samtykke erklæringen følger journalen.

Ved anvendelse af donorsæd fra en kendt donor indeholder samtykkeerklæringen information om de civilretlige virkninger af, at en kvinde eller et par modtager donerede sædceller i forbindelse med behandling med kunstig befrugtning (se bilag 9 og 10).

Ved anvendelse af donoræg fra ikke kendt eller kendt donor til IVF behandling indhentes skriftligt samtykke dels fra donor og dels fra parret. Samtykke erklæringen med parrets underskrift afleveres i klinikken før behandlingen initieres. Samtykke erklæringen følger journalen.

Med venlig hilsen

Susan Gram Colding

Konsulent

Center for sundhedspolitik, økonomi og socialpolitik

Danske Regioner

Dampfærgevej 22

2100 København Ø

T 35 29 83 60

M 21 77 70 02

E sco@regioner.dk

Officiel post bedes sendt til

regioner@regioner.dk

www.regioner.dk

Fra: Susan Gram Colding

Sendt: 7. marts 2013 10:32

Til: 'eje@sm.dk'; 'npr@sm.dk.'

Cc: ani@sum.dk

Emne: VS: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Kære Neel og Elsebeth

Vi har problemer med at nå svarfristen på denne. Håber at kunne svare sidst i næste uge/starten af uge 12. Er det ok?

Med venlig hilsen

Susan Gram Colding

Konsulent

Center for sundhedspolitik, økonomi og socialpolitik

Danske Regioner

Dampfærgevej 22

2100 København Ø

T 35 29 83 60

M 21 77 70 02

E sco@regioner.dk

Officiel post bedes sendt til

regioner@regioner.dk

www.regioner.dk

Fra: Elsebeth Jensen [<mailto:eje@sm.dk>]

Sendt: 13. februar 2013 14:48

Til: Udsendelse Social- og Integrationsministeriet

Cc: Neel Pryds Winkel; Elsebeth Jensen

Emne: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Holmens Kanal 22, 1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2012-9136

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

Social- og Integrationsministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Odense, den 6. marts 2013

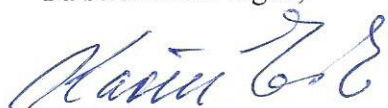
**Vedr. Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love
(Medmoderskab mv.).**

Ved e-mail af 13. februar 2013 har Social- og Integrationsministeriet anmodet om Dansk Fertilitetsselskabs bemærkninger til ovennævnte forslag til ændring af lov.

Dansk Fertilitetsselskab (DFS) vil hermed takke for muligheden for at afgive høringssvar i denne forbindelse og Dansk Fertilitetsselskabet skal i den anledning meddele, at selskabet ikke har bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale, som vi finder velafbalanceret.

Dette høringssvar sendes elektronisk til npr@sm.dk

På selskabets vegne,

Karin Erb
Formand for Dansk Fertilitetsselskab

Til: npr@sm.dk (Neel Pryds Winkel)
Fra: Henrik Egelund Nielsen [hen@socialrdg.dk]
Emne: SV: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).
Sendt: 08-03-2013 11:47:58

Til Socialministeriet

Dansk Socialrådgiverforening har ikke nogen kommentarer til lovforslaget om medmoderskab mv.

Med venlig hilsen

Henrik Egelund Nielsen
Socialpolitisk koordinator

D +45 3338 6170 · M +45 4018 2517

Dansk Socialrådgiverforening

Toldbodgade 19 B · DK 1253 København K
T 7010 1099 · ds@socialrdg.dk · www.socialrdg.dk

Fra: Elsebeth Jensen [<mailto:eje@sm.dk>]

Sendt: 13. februar 2013 14:47

Til: Udsendelse Social- og Integrationsministeriet

Cc: Neel Pryds Winkel; Elsebeth Jensen

Emne: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Holmens Kanal 22, 1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2012-9136

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

Social- og Integrationsministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

npr@sm.dk

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

Tel +45 7221 6860
info@dketik.dk
www.dnvk.dk

6.marts 2013
Sags nr.: 1301004
Dok nr.: 1169976
Sagsbeh.: UH

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.)

Den Nationale Videnskabsetiske Komité (DNVK) takker for modtagelse af ovennævnte i høring.

DNVK har ingen bemærkninger til forslaget.

Med venlig hilsen

For Johs Gaub

Formand

Ulla Hybel

Specialkonsulent

NOTAT

12. marts 2013
J.nr.: 1301003
Dok. nr.: 1171103
HKJ.DKETIK

**Det Ethiske Råds høringssvar angående forslag til lov om
ændring af børneloven og forskellige andre love
(Medmoderskab mv.)**

Det Ethiske Råd har modtaget et udkast til forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.) i høring og takker hermed herfor!

Set fra Det Ethiske Råds perspektiv er det centrale i lovforslaget de nye muligheder for, at en kvinde (medmoderen), som lever sammen med en anden kvinde (moderen), der behandles med kunstig befrugtning, retligt kan anerkendes som forælder til det kommende barn allerede ved fødslen. Ifølge lovforslaget sker dette i de følgende tilfælde, medmindre der forekommer særlige omstændigheder, fx separation forud for fødslen mv.

De centrale dele af lovforslaget

Hvis moderen *ikke* insemineres med sæd fra en kendt donor, anerkendes medmoderen som retlig forælder, hvis hun er gift med eller registreret partner til moderen, forudsat at hun har givet samtykke til behandlingen og erklæret, at hun påtager sig at være forælder/medmoder til barnet. Dette gælder også, hvis medmoderen er partner til moderen, idet moderen dog i dette tilfælde skal erklære sig indforstået med, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet.

Hvis moderen insemineres med sæd fra en *kendt* donor, anerkendes medmoderen som retlig forælder, hvis både donoren, moderen og medmoderen skriftligt erklærer, at ægtefællen eller partneren til den kvinde, der skal behandles, skal være barnets medmoder og altså tildeles forældreskabet. Foreligger der ikke en sådan fælles erklæring, anses den kendte sæddonor som far til barnet, medmindre der forekommer særlige omstændigheder. Dette gælder også, hvis en enlig kvinde insemineres med sæd fra en kendt donor.

Det skal bemærkes, at de nye bestemmelser om medmorskab kun kan anvendes, hvis der er sket kunstig befrugtning af en sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar.

Begrundelsen er ifølge forslaget bemærkninger at sikre, at parterne på forhånd vejledes om og kender deres retsstilling, så de kan indrette sig i tillid hertil.

Det skal også bemærkes, at forslaget ifølge de almindelige bemærkninger til lovforslaget er rettet mod at skabe en større grad af ligestilling mellem par bestående af personer af samme køn og par bestående af personer af modsat køn. For nærværende er det kun muligt for medmødre at opnå et retligt forældreskab til et barn undfanget ved hjælp af kunstig befrugtning ved at gennemføre en stedbarnsadoption efter fødselen. Derimod kan en mand, hvis kvindelige ægtefælle eller partner behandles med kunstig befrugtning, sammen med sit samtykke til, at behandlingen udføres, afgive en erklæring om at ville påtage sig faderskabet til det kommende barn.

Diskussionen om forældreskab

Lige siden det blev muligt at anvende kunstig befrugtning, har en tilbagevendende diskussion været, hvem der skal have adgang til at benytte teknikkerne. En væsentlig del af diskussionen har drejet

sig om, hvilken familieform eller familieforståelse, loven om kunstig befrugtning skal understøtte eller fremme. Lovforslaget udgør den foreløbige kulmination på denne diskussion.

Et fremtrædende spørgsmål i diskussionen har tidligere været, hvorvidt enlige eller lesbiske kvinder overhovedet skulle have adgang til kunstig befrugtning. I den oprindelige lov om kunstig befrugtning fra 1997 var der en bestemmelse om, at kunstig befrugtning kun måtte udføres på ”kvinder, som er gift eller lever sammen med en mand i et ægteskabslignende forhold”.

Bestemmelsen var ikke indeholdt i det oprindelige lovforslag fremsat den 7. februar 1996. Den blev ophævet ved en lovændring i 2006, således at også enlige og lesbiske kvinder kunne få adgang til kunstig befrugtning. Men dette igangsatte en ny diskussion – som også angår familieformer og familieforståelse – nemlig en diskussion om, efter hvilke principper forældreskabet til barnet undfanget ved kunstig befrugtning skal tildeles og herunder, hvem der skal have mulighed for retligt at blive anerkendt som forælder. Spørgsmålet knytter an til den diskussion om ”retten til at have både en far og en mor”, der er fulgt i kølvandet på loven om kunstig befrugtning, lige siden den blev vedtaget i 1997.

Et synspunkt i debatten har været, at der eksisterer en ret til at have både en far og en mor, fordi et barn har brug for rollemodeller af forskelligt køn for at opbygge en identitet og personlighed, der rustet det til det familieliv, det må forventes at komme til at indgå i i sit eget voksenliv, nemlig den heteroseksuelle kernefamilie. Man kan hævde, at denne familieform alt andet lige stadig er normen i et samfund som det danske – og at denne familieform også afspejler de grundlæggende forhold, der knytter sig til den naturlige reproduktion.

Et andet synspunkt i diskussionen om retten til at have både en far og en mor har været, at det afgørende for barnet ikke er, om det har to forældre af forskelligt køn. Det væsentlige er i stedet, om det trives og udvikler sig normalt i den familie, det vokser op i. Et argument imod, at der eksisterer en ret til både en far og en mor har i forlængelse heraf været, at der ikke er belæg for at hævde, at børn i homoseksuelle familier trives dårligere end børn i heteroseksuelle familier.

Det Ethiske Råd har i flere omgange forholdt sig til de beskrevne problemstillinger. Nedenfor anføres forholdsvis kortfattet Det Ethiske Råds holdninger til det nu fremsatte lovforslag om medmoderskab. Der henvises til Rådets øvrige publikationer for uddybende argumenter.¹

Det Ethiske Råds holdningstilkendegivelser

Alle medlemmer af Det Ethiske Råd kan tilslutte sig, at reglerne om forældreskab mv. i altoverskyggende grad skal tilgodese det kommende barns behov og interesser. Der er imidlertid forskellige opfattelser af, hvordan dette sikres i praksis.

Nogle medlemmer (Jacob Birkler, Lillian Bondo, Mickey Gjerris, Gorm Greisen, Lotte Hvas, Rikke Bagger Jørgensen, Edith Mark, Anne-Marie Mai, Jørgen E. Olesen, Christian Borrisholt Steen og Christina Wilson) tilslutter sig de dele af det fremsatte lovforslag,

---

¹ Se især Det Ethiske Råd (2001): *Ethiske problemer vedrørende kunstig befrugtning, 1.del, Ret til børn? = Ret til hjælp til at få børn* (<http://etiskraad.dk/Udgivelser/BookPage.aspx?bookID={0257BFE8-B9CC-4E79-87BB-DDE711E22386}>); Det Ethiske Råd (2005): *Svar på henvendelse fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet: Mulige ændringer af loven om kunstig befrugtning* (<http://etiskraad.dk/Hoeringssvar/2005/04-04-2005-aendring-af-lov-om-kunstig-befrugtning.aspx>) samt Det Ethiske Råds høringssvar fra 27. februar 2012 vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v., børneloven og lov om adoption (<http://etiskraad.dk/Hoeringssvar/2012/~media/hoeringssvar/2012/2012-02-28-lov-om-kunstig-befrugtning.ashx>).

der er beskrevet ovenfor. Det enkelte medlem tilslutter sig mindst ét af de argumenter, der anføres i det følgende.

- Vi befinder os i en kultur, hvor nye familieformer afprøves, hvor mange familier går i opløsning, og hvor begrebet om forældreskab udfordres og sættes på spil. I denne situation er det ikke hensigtsmæssigt blot at fastholde de etablerede begreber om familier og forældreskab. Tværtimod kan forældreskabet styrkes ved at sikre, at den retlige tildeling af forældreskab så vidt muligt er i overensstemmelse med den faktiske praksis i familierne.
- Det vigtigste for barnet er ikke, at familien har en bestemt struktur, fx om den består af en far og en mor. Det vigtigste er, at det får omsorg, oplever tryghed og har en sikker tilknytning til sine forældre.
- Hovedproblemet i forbindelse med forældreskab er generelt de forældre, der ikke ønsker barnet og ikke formår at drage omsorg for det. Det må derfor tillægges væsentlig betydning, når nogle voksne tilkendegiver, at de faktisk ønsker barnet og er villige til at drage omsorg for det.
- Ændringerne i loven om kunstig befrugtning har muliggjort nye former for reproduktion. Hvad enten man går ind for disse ændringer eller ej, er det imidlertid nødvendigt at tilpasse reglerne om forældreskab til disse nye muligheder for familiedannelse. Man kan derfor godt have den opfattelse, at det er bedst for barnet at have én far og én mor og alligevel gå ind for lovforslaget om medmoderskab af hensyn til barnets tarv.

Andre medlemmer (Niels Jørgen Cappelørn, Jørgen Carlsen, Søren Peter Hansen, Lene Kattrup, Ester Larsen og Thomas Ploug) tilslutter sig ikke de beskrevne dele af lovforslaget og henviser til de følgende argumenter. Det enkelte medlem tilslutter sig mindst ét af disse argumenter.

- Man bør være varsom med at ændre betingelserne for forældreskab, da det er umuligt at forudse langtidsvirkningerne af at gøre det.
- Familieformerne og forældrebegrebet er under forandring og opbrud, men netop i denne situation er det vigtigt for barnet, at man ikke udhuler begrebet om forældreskab, men i stedet skaber et sikkert forankringspunkt for forældreskabet. Dette kan blandt andet ske ved at lægge vægt på den biologiske tilknytning.
- Lovforslaget skaber usikre betingelser for barnet, idet det kan blive udstyret med en forælder, det ikke er biologisk beslægtet med og heller ikke opnår nogen social tilknytning til. I princippet kan en medmoder således være ude af barnets liv allerede inden fødselen.
- De gældende regler er tilstrækkelige, da de under alle omstændigheder giver mulighed for forældreskab også for medmødre, selv om dette eventuelt må foregå gennem stedbarnsadoption.
- Selv om man ikke er anerkendt som retlig forælder, kan man udmærket påtage sig et ansvar i forhold til barnet og etablere en stærk, social relation.

De medlemmer, der ikke tilslutter lovforslaget, er opmærksomme på, at dette rejser spørgsmål om ligestilling. Medlemmerne mener imidlertid, at forskelsbehandling kan retfærdiggøres i den givne sammenhæng og/eller fastholder synspunktet, selv om det af

ligestillingsgrunde måtte have konsekvenser for faderens mulighed for og ret til at påtage sig forældreskab, hvor der benyttes en sæddonor.

Om muligheden for at anerkende flere end to personer som retlige forældre

Ændringerne i loven om kunstig befrugtning i 2012 åbnede nye muligheder for kunstig befrugtning.² Blandt andet blev det lovligt for sundhedspersoner at foretage insemination med sæd fra en kendt donor, hvilket ikke var muligt ud fra den tidligere lovgivning, hvor det kun var tilladt at benytte en anonym donor. På denne baggrund og med udgangspunkt i det fremsatte lovforslag om medmoderskab har dette foranlediget en diskussion i Rådet af, om det bør være muligt at anerkende mere end to personer som retlige forældre. Efter Det Etske Råds opfattelse illustrerer det fremsatte lovforslag nemlig, at tildelingen af forældreskab er en retlig og social konstruktion, der i princippet kan fungere helt uafhængigt af de biologiske betingelser for reproduktionen. Var dette ikke tilfældet, ville en medmoder naturligvis ikke kunne accepteres som retlig forælder. Men eftersom tildelingen af forældreskab er en retlig og social konstruktion, kan det i nogle tilfælde forekomme nærliggende at anerkende mere end to personer som retlige forældre. Det kunne fx være moderen, den kendte donor og medmoderen. Eller det kunne være moderen, medmoderen, den kendte donor og dennes ægtefælle/registrerede partner/partner i tilfælde af, at donoren var en homoseksuel mand, hvilket ikke er en helt ualmindelig praksis.

Det Etske Råd antager, at en sådan retlig udvidelse af begrebet om forældreskab under alle omstændigheder vil blive foreslået før

---

² Se de relevante dokumenter og Det Etske Råds høringssvar her: <http://etiskraad.dk/Hoeringssvar/2012/28-02-2012-lov-om-kunstig-befrugtning.aspx>

eller siden i forlængelse af de omtalte ændringer i loven om kunstig befrugtning. Medlemmerne af Rådet har derfor diskuteret problemstillingen og anfører nedenfor deres overordnede holdning til problemstillingen.

Det Ethiske Råds holdning til at anerkende mere end to personer som forældre

Nogle medlemmer (Jacob Birkler, Rikke Bagger Jørgensen, Anne-Marie Mai og Christina Wilson) er åbne over for, at det i forbindelse med nogle former for kunstig befrugtning skal være muligt at anerkende mere end to personer som retlige forældre. Det er imidlertid en afgørende forudsætning for medlemmerne, at dette i givet fald kun kommer til at ske i situationer, hvor der er en rimelig sikkerhed for, at alle de retlige forældre – udover selv at påtage sig forældreskabet og anerkende de andre som retlige forældre – må forventes at få en stabil og vedvarende kontakt med barnet.

Efter de nævnte medlemmers opfattelse er det væsentligt og nødvendigt, at der er en passende sammenhæng mellem de faktiske samlivsformer i familierne og den måde, tildelingen af forældreskab foregår på. For så vidt som samlivsformer, der i praksis involverer mere end to voksne, reelt vinder indpas, anser medlemmerne det derfor for at være hensigtsmæssigt at udvide forældrebegrebet, så mere end to personer retligt kan anerkendes som forældre. Medlemmerne vil dog pointere, at denne udvidelse skal ske med henblik på at imødekomme barnets og ikke de voksnes behov. Medlemmerne henviser herudover til de argumenter, der ovenfor er anført som begrundelse for at tilslutte sig lovforslaget om medmoderskab.

Andre medlemmer (Lillian Bondo, Niels Jørgen Cappelørn, Jørgen Carlsen, Mickey Gjerris, Gorm Greisen, Søren Peter Hansen, Lotte Hvas, Lene Kattrup, Ester Larsen, Edith Mark, Jørgen E. Olesen, Thomas Ploug og Christian Borrisholt Steen) kan ikke tilslutte sig, at det skal være muligt at anerkende mere end to personer som retlige forældre.

Som begrundelse for deres opfattelse henviser de nævnte medlemmer til de argumenter, der ovenfor er anført imod lovforslaget om medmoderskab. Herudover vil medlemmerne pege på, at det næppe må antages at være en fordel for barnet at have mere end to retlige forældre i tilfælde af skilsmisse eller opbrud i de involverede familier. Erfaringerne viser, at komplikationerne kan være store, selv om der kun er to forældre involveret.

Medlemmerne anser dette for at være en væsentlig problematik i betragtning af det store antal parforhold, der opløses i dagens Danmark. Opgørelser fra 2012 viser således, at skilsmisseprocenten er over 40 %.³

Med venlig hilsen og
på vegne af Rådet

---

³ Se <http://www.dst.dk/da/Statistik/emner/vielser-og-skilsmisser.aspx>

Jacob Birkler
Formand

- ■ ■ Social- og integrationsministeriet
Departementet
Att: Neel Pryds Winkel npr@sm.dk
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.)

FOA – Fag og Arbejde takker for høringen.
Vi har ingen bemærkninger til lovforslaget

Venlig hilsen

Jakob Sølvhøj
Sektorformand, Pædagogisk sektor

Dato:

12.03.2013

Sagsnummer:

13/30058

Ref.:

jasp/jaks

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V

Telefon 4697 2626
Telefax 4697 2300

Giro 8 01 47 95

E-mail
foa@foa.dk
a-kassen@foa.dk

www.foa.dk

Til: npr@sm.dk (Neel Pryds Winkel)
Fra: Charlotte Enevoldsen [cen@fanet.dk]
Emne: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).
Sendt: 10-03-2013 19:00:46

Finanssektorens Arbejdsgiverforening (FA) takker for modtagelsen af høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

FA har ingen bemærkninger til høringen.

Med venlig hilsen

Charlotte Enevoldsen

Fra: Elsebeth Jensen [mailto:eje@sm.dk]
Sendt: 13. februar 2013 14:47
Til: Udsendelse Social- og Integrationsministeriet
Cc: Neel Pryds Winkel; Elsebeth Jensen
Emne: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Holmens Kanal 22, 1060 København K
Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk
J.nr. 2012-9136

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

Til: Mogens Lykketoft (Folketinget (ft@ft.dk): Mogens.Lykketoft@ft.dk), Folketingets Ombudsmand, Direktør Jens Møller (post@ombudsmanden.dk), Neel Pryds Winkel (Sagsbehandler, Familieret)
Cc: min@jm.dk (min@jm.dk), min@km.dk (min@km.dk), Statsministeriet Christiansborg (stm@stm.dk), Ankestyrelsen (ast@ast.dk), Familiestyrelsen (famlestyrelsen@famstyr.dk), Karen Hækkerup (Minister, Ministersekretariat), center@humanrights.dk (center@humanrights.dk)
Fra: formand@foreningenfar.dk [formand@foreningenfar.dk]
Emne: Journal nr. 2012-9136 - Lovforslag om medmor
Sendt: 12-03-2013 10:33:55
Bilag: Børns bopæl 2013.jpg; Barsel i Norden.jpg;

Til: Neel Pryds Winkel, Socialministeriet (tidl. familiestyrelsen)
Folketingets Formand
Folketingets Ombudsmand

Kopi: Statsministeren
Socialministeren
Ligestillingsministeren
Justitsministeren
Institut for Menneskerettigheder
Ligebehandlingsnævnet

Vedr. : Lovforslag om medmoderskab

Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre skal hermed anmode Folketingets Formand og Folketingets Ombudsmand indtræde i sagen og sikre sagen henvises til seriøs og grundig behandling, da lovforslaget har meget vidtrækkende konsekvenser for børn og hele familien i Danmark.

HISTORISK BAGGRUND OG OFFENTLIG DISKURS

Samfundet er i forandring og med stadig flere kvindelige ledere og kvinder på universiteterne er der samtidig i årtier sket en forandring i familierne med mere ligestillende forældre og af fars rolle i familierne. Selv om der er flest fædre som er bestyrelsesmedlemmer og flest mødre, der er primære omsorgsforældre kan vi i dag ikke sige, hvem der er den bedste medarbejder, leder, elev, studerende, Statsminister eller forælder for barnet af far og mor.

Vi oplever i Foreningen Far hver eneste dag, hvordan lovgivningen og praktisering i den offentlige sektor i Danmark fortsat er baseret på en historisk diskurs med kernefamilier og mor i centrum – i stedet for barnet og hele familien. Der sker markant og fundamental forskelsbehandling af ligestillende forældre og fædre i Danmark. En forskelsbehandling som i sidste ende ses i statistikken for fejlbehandling i socialsager i f.eks. Rebild og Esbjerg kommune efter klare mønstre. Et billede som Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre ser i hele landet.

Forholdet dokumenteres eksempelvis ved Danmarks Statistisk opgørelse over børns bopæl jfr. vedhæftet, som påtrods af forandring og positiv udvikling for kvinder og mødre i Danmark, dokumenterer at færre børn i 2013 har bopæl hos deres far end i 1980 blandt enlige forældre og forældre, der lever med ny partner. Dette er i direkte modstrid med samfundsudviklingen og skyldtes forskelsbehandling i den offentlige sektor gennem årtier.

Forholdet dokumenteres ligeledes ved, at Danmark er tæt på bundrekorden på barselsområdet. 32% af den samlede barsel tages af fædre på Island og 24% af den samlede barsel tages af fædre i Sverige, mens kun 8% af de danske fædre tager barsel jfr. vedhæftet. Dette skyldes ikke, som nogle tror eller gerne vil argumentere for, altid fædrenes manglende vilje og interesse. Det skyldes derimod ofte det forhold, at arbejdsgiveren og mor, reelt bestemmer hvem der skal have barsel af familieøkonomiske og kønsdiskriminerende årsager - og fordi de fædre, som gerne vil have barsel, ofte tilhører gruppen af 40% skilte forældre, som sagsbehandles af de offentlige

myndigheder i Danmark, herunder Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) under Socialministeriet.

Barn og far står uden nogen form for reel retssikkerhed, respekt for familielivet og beskyttelse mod forskelsbehandling i den offentlige sektor i Danmark eksempelvis på barsels- og forældreansvarsområdet. Forholdene kan dokumenteres ved, at lave brugerundersøgelser af forældre, som behandles hos de offentlige myndigheder eller som Foreningen Far gør frivilligt, at tale med borgere og forældre i moderne familier overalt i landet og lytte!

LOVFORSLAGET

Foreningen Far må derfor rejse den stærkest mulige kritik af det fremsendte lovforslag om medmoderskab, som vi med al venlighed og respekt finder uansvarligt, diskriminerende og direkte pinligt på danske familiers og gode forældres vegne.

1. Lovforslaget bryder med barnets fundamentale og livsvarige følelsesmæssige mor-barn og far-barn relation
2. Lovforslaget er langt mere omfattende og vidtrækkende end fædre barsel, som er sendt i 6 måneders udvalgsbehandling
3. Lovforslaget diskriminere direkte fædre og medfædre og behandler kun medmødre
4. Lovforslaget behandler slet ikke hensynet til barnet
5. Lovforslaget påvirker fundamentalt flere familieleve bl.a. arveloven samt barnet og begge forældres rettigheder
6. Lovforslaget bemærker at der ingen problemer er i relation til ligestilling, økonomiske og juridiske konsekvenser eller for den administrative praksis selvom der er meget omfattende problemstillinger
7. Lovforslaget er fremsendt i vinterferien med ganske kort høringsfrist

Ministeriet skriver i sin høringsskrivelse med henvisning til, at det i regeringsgrundlaget om "Et Danmark, der står sammen" fremgår følgende: "Regeringen vil sikre, at medmødre til børn undfanget ved kunstig befrugtning omfattes af børneloven på lige fod med fædre.". Lovforslaget udmønter dette punkt i regeringsgrundlaget.

Det er i sig selv tankevækkende, at regeringsgrundlaget taler om "medMØDRE", og når udkastet til lovforslag nærlæses er det da også åbenlyst, at barnets tarv slet ikke er overvejet af Socialministeriet. Ministeriet synes fuldstændig at have glemt, at der også er et barn der skal respekteres i familierne eller handler "Et Danmark der står sammen" for regeringen kun om de voksne.

Hvor mange forældre skal et barn have? .... 2, 3, 4, 8 eller 16?

Ministeriet besvarer dette spørgsmål med 2. Det er med de moderne familieformer i sig selv bemærkelsesværdigt, for det indebærer, at ordene "på lige fod med fædre" har fået en besynderlig drejning. Ministeriets regnemaskine viser:

Mor + mor – far = helt fint
Far + far - mor = udelukket

Så "på lige fod med fædre" betyder altså i ministeriets optik, at far ikke er ligeså vigtig som mor. Det er for Socialministeriet helt i orden, at far ikke regnes med og mor nr. 2 kan sagtens erstatte far nr. 1, men ikke omvendt samtidig med at hele det centrale regnestykke mangler.

Barn + Forældre = Familierelation

Regeringen har som sagt netop med argumentet ligebehandling sendt øremærket barsel til fædre i barselsudvalget for, at sikre en saglig debat omkring indhold og konsekvenser for familierne og erhvervslivet. Socialministeriets udkast til lovforslag sendes i høring i 4 uger i vinterferien. Socialministeriet skriver endda i sin høringsskrivelse og udkast til bemærkninger, at der ingen problemer er i relation til ligestilling, økonomiske og juridiske konsekvenser eller for den administrative praksis. Hensynet til barnet er slet ikke nævnt.

Foreningen Far er lodret uenig i Socialministeriets vurderinger og har meget svært ved, at forstå, at Beskæftigelses og Socialministeriet kan føre en så uensartet praksis for lovforberedelse. Det kunne indikere meget alarmerende forhold og en diskurs omkring opfattelsen af børn og forældre i Danmark.

Foreningen Far opfordrer Socialministeriet til, at vise problemstillingen den respekt den har fortjent. Vi taler om

børn her. Om liv og identitet. Lovforslaget lægger op til gennemgribende forandringer og en tilsidesættelse af væsentlige biologiske faktorer, der har stor betydning for barnet – ikke kun som barn, men også som voksen.

Foreningen Far til støtte for børn og forældre mener, at vi skal værne om forældreskabet. Det betyder at vi skal respektere mor-barn relationen og far-barn relationen. Vi skal værne om og respektere, at barnet har en biologisk og dermed følelsesmæssig tilknytning til far og mor gennem hele livet.

Vi ved at flere og flere forældre går fra hinanden, mens børnene er små, og det gælder bestemt også i mor-mor relationen. Flere sociale organisationer kommer med lovforslaget til, at virke som social skraldespand. Vi kan allerede nu forudsige langt flere henvendelser hos Foreningen Far, hvis dette lovforslag gennemføres. Det vil sætte endnu større pres på statsforvaltningerne, der er bedt om at spare ressourcer, hvorved kvaliteten i den offentlige sektor for børn og forældre i Danmark vil blive yderligere forringet af Socialministeriet selv - i den nederste del af socialpyramiden og vi vil opleve en fortsættelse af eksemplerne i Rebild og Esbjerg Kommune. Et billede Foreningen Far ser dagligt over hele Danmark i dag.

KVALITETSSIKRING

Hvad bliver med al venlighed og respekt det næste.

- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar for længerevarende forældresager i Danmark?
- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar for, at færre børn i 2013 har bopæl hos deres far end i 1980 i henhold til Danmarks Statistik.
- At Socialministeriet og Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man er årsag til manglende fremlæggelse af brugerundersøgelser af eget arbejde blandt forældrene?
- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar, når man har lavet lovoplæg, administreret lovgivning, behandlet klagesager samt evalueret eget arbejde på familieområdet?
- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar for de massive juridiske forskellene i vejledning for bopæl og samværsforældre for ligeværdige forældre og børn, der har behov for begge forældres kærlighed, omsorg og beskyttelse?
- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar for en vel selvbestaltet afskrivning af skyldsspørgsmålet i §14 i vejledning om samvær imod enhver retssikkerhed for børn og forældre, som de færreste folkevalgte politikere er bekendt med endsige informeret om?
- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar for de seneste ændringer og fortolkninger om feriesamvær, hvor bopælsforældre nu pludselig ikke skal tage en hel uges sammenhængende ferie, men kan tage en kort ferie i barnets korte samvær med den anden forælder?
- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar for afgørelser i klagesager om fælles transport ved fraflytning længere væk, hvor forældre nu skal betale, fordi bopælsforælderen flytter længere væk?
- At Socialministeriet / Ankestyrelsens Familieretsafdeling (tidl. Familiestyrelsen) ikke mener man har ansvar for på gentagne anmodninger ikke, at ville præsentere statistik for midlertidige afgørelser og anmodninger i Danmark fordelt på type, regions, årstal og køn eller bopæl og samværsforælder?
- At den strukturelle og historiske diskurs i den offentlige sagsbehandling ikke er årsag til socialsagerne i Rebild og Esbjerg kommune samt alle øvrige kommuner i Danmark?

Foreningen Far har med al venlighed og respekt siden Forældreansvarsloven blev ændret 1. oktober 2012 oplevet en markant stigning i antallet af besøgende til ca. 112.500 besøgende fra 303 danske byer og over 50 lande om året. Besøgende forældre, bedsteforældre, bonusforældre og pårørende, som søger vejledning i landsdækkende rådgivningscentre, daglig telefonrådgivning samt på hjemmesiden og via de sociale medier.

Vi er på forældrenes vegne rystet over kvaliteten i den offentlige sagsbehandling på familieområdet og den manglende indsigt i virkelighed. Herunder den overordentlig spredte kvalitet i det lovforberedende arbejde, evalueringer, sagsbehandlingen og personlige fortolkninger uden en indsats for kvalitetssikring baseret på fundamentale menneskerettigheder for børn og forældre, efteruddannelse og åben statistik.

Vi skal gøre opmærksom på, at det i henhold til ligestillingsloven kapital 2 og den europæiske menneskerettighedskonvention artikel 8, 14, 17 og 18 ikke er tilladt for offentlige myndigheder eller anden virksomhed, at medvirke direkte eller indirekte til forskelsbehandling. Det er heller ikke tilladt for offentlige

myndigheder at indføre retningslinier, procedurer - vejledninger eller personlige fortolkninger - som bryder med principperne i den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som er baseret på FN verdenserklæringen.

De internationale rettigheder på familieområdet gælder for hele familien – også den livsvarige følelsesmæssige relation mellem barn og far. Hvordan skal danske forældre skabe innovation, nye arbejdspladser og vækst uden retssikkerhed, respekt for hele familiens liv og beskyttelse mod forskelsbehandling i den offentlige sektor på familieområdet.

Foreningen Far står til rådighed for positivt samarbejde.

Med venlig hilsen,

Jesper Lohse, Landsformand
Foreningen Far
Mobil 26229730

Børn efter alder, voksne i bopælsfamilien og tid.**Fordelt efter Antal og Procent (sum(voksne i bopælsfamilien)=100%).**

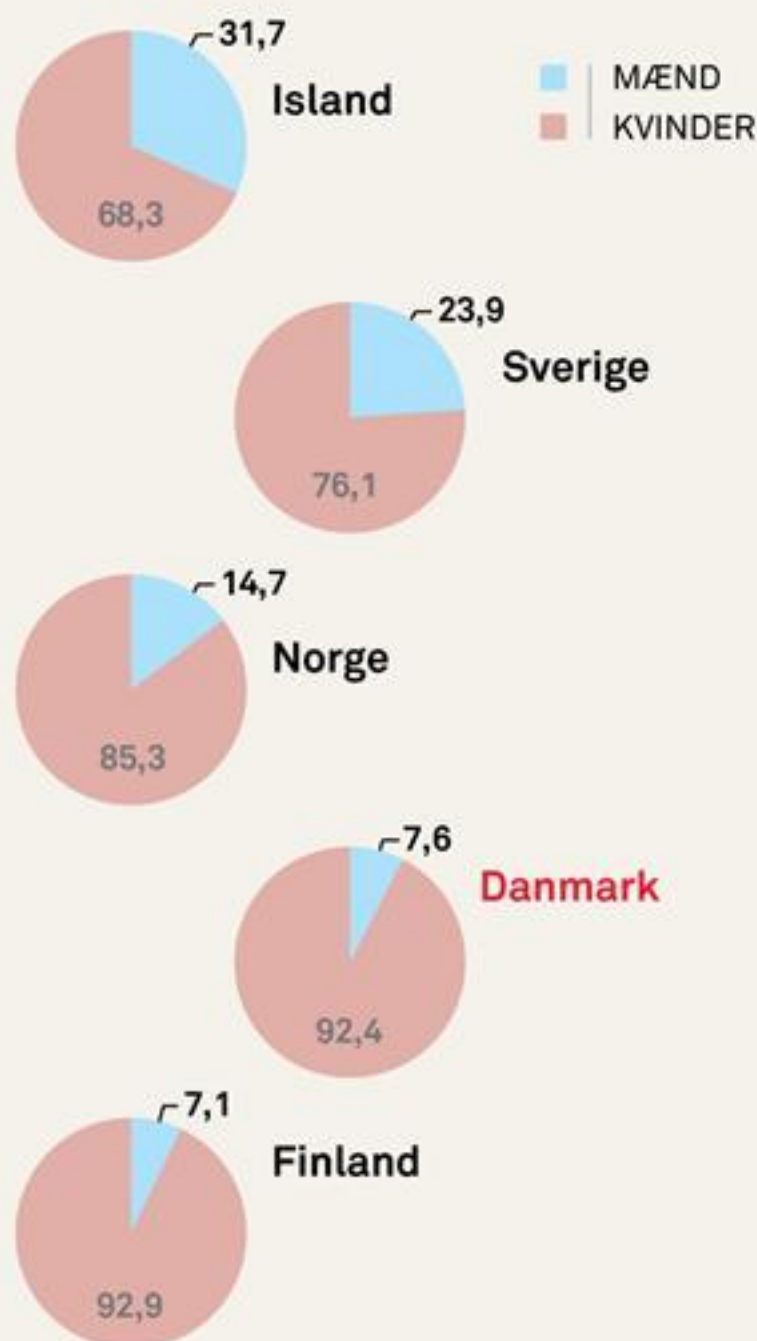
	1980	2007	2011	2012
0	1,1%	4,0%	3,4%	3,8%
1	2,3%	5,1%	4,9%	5,0%
2	3,4%	6,2%	6,4%	6,7%
3	5,3%	6,5%	7,5%	7,6%
4	6,7%	6,8%	8,7%	8,7%
5	8,3%	7,7%	9,7%	10,0%
6	10,6%	8,0%	10,1%	10,9%
7	11,2%	9,2%	10,5%	11,1%
8	11,9%	9,4%	11,0%	11,2%
9	13,5%	10,4%	11,1%	11,9%
10	14,1%	10,9%	11,8%	12,1%
11	15,0%	12,0%	12,6%	12,7%
12	15,6%	12,3%	12,9%	13,4%
13	16,7%	13,5%	13,8%	13,8%
14	17,8%	14,5%	15,1%	14,9%
15	18,8%	16,1%	16,2%	16,2%
16	19,3%	17,6%	16,8%	17,6%
17	20,2%	18,4%	18,2%	18,0%
Gennemsnit	11,8%	10,5%	11,2%	11,4%

DANSKE FÆDRE TÆT PÅ NORDISK BUNDREKORD

I de andre nordiske lande har man på forskellige måder øremærket barsel til fædre, og det betyder for eksempel, at lille Jonas eller Pernilla i Stockholm får skiftet ble af far langt hyppigere end nyfødte i København.

I Danmark er det dog værd at bemærke, at der er store forskelle mellem mænd på det private og offentlige arbejdsmarked - især kommunalt ansatte mænd tager op til 20 procent af barslen.

Så stor en procentdel af den samlede barselsorlov holder fædre og mødre

---

Til: npr@sm.dk (Neel Pryds Winkel)
Fra: Kate Falsing [kafa@ftf.dk]
Emne: J.nr. 2012-9136 - Høring over forslag om ændring af børneloven (Medmoderskab mv.)
Sendt: 11-03-2013 10:02:05

Social- og Integrationsministeriet
att. Neel Pryds Winkel

FTF tilslutter sig det fremsatte lovforslag om ændring af børneloven og forskellige andre love (medmoderskab mv) uden yderligere bemærkninger.

Venlig hilsen

Kate Falsing

Advokatsekretær

Tlf: +45 33 36 88 34 - Mobil: +45 52 19 15 90 - E-mail: kafa@ftf.dk

FTF - Hovedorganisation for 450.000 offentligt og privat ansatte

Niels Hemmingsens Gade 12 - Postboks 1169 - 1010 København K.

Tlf: +45 33 36 88 00 - Fax: +45 33 36 88 80 - E-mail: ftf@ftf.dk - www.ftf.dk

--

Det er os med overenskomster og faglige fællesskaber

ErDuOK.dk

Social- og Integrationsministeriet
Departementet
npr@sm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 32698869

HSC@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/28843
/KIPR/HSC/AFJ

HØRING OVER FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF BØRNELOVEN OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE (MEDMODERSKAB MV.)

12. MARTS 2013

Social- og Integrationsministeriet har med e-mail af 13. februar 2013 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Med lovforslaget udmøntes den del af regeringsgrundlaget ” Et Danmark, der står sammen”, hvorefter regeringen vil sikre, at medmødre til børn undfanget ved kunstig befrugtning omfattes af børneloven på lige fod med fædre.

Med henblik på en samlet gennemgang af reglerne i retsvirkningsloven er i 2009 nedsat Retsvirkningslovsudvalget, som forventes at afgive betænkning med udgangen af 2013.

1. Baggrund

Det er formålet med lovforslaget at sikre en højere grad af ligebehandling af par af samme køn (lesbiske) og par af forskelligt køn i forhold til reglerne om forældreskab og dermed reglerne om forældremyndighed, barsel, arv mv. Samtidigt skal lovforslaget sikre hensynet til barnets bedste.

Reglerne i børneloven foreslås udvidet til også at omfatte begrebet medmoderskab. Registrering af medmoderskab kan ske i situationer, hvor en kvinde er blevet kunstigt befrugtet med sæd fra en ikke kendt (anonym) donor af en autoriseret sundhedsperson eller under en sundhedspersons ansvar, og kvindens ægtefælle, registrerede partner eller partner har givet samtykke til behandlingen, og at det antages, at barnet er et resultat af behandlingen. Medmoderens samtykke skal være skriftligt og indeholde en erklæring om, at ægtefællen, den registrerede partner eller partneren skal være barnets medmoder.

Herved undgås, at der – som i dag - skal gennemføres en stedbarnsadoption af en ægtefælles eller registreret partners barn. Ligestillingen udvides, således at den gælder også ugifte par af samme køn (lesbiske). Forslaget skelner ikke mellem frugtbarhedsbehandling i privat eller offentligt regi, men gælder uanset om behandlingen er foregået i offentligt eller privat regi, og anvendelsesområdet vil være afgrænset til tilfælde, hvor behandlingen foregår i overensstemmelse med reglerne i lov om kunstig befrugtning. Afgrænsningen er begrundet i, at det herved sikres, at parterne på forhånd vejledes om og kender deres retsstilling og kan indrette sig i tillid hertil.

Hvis barnets far er en kendt donor, anses han som udgangspunkt som barnets far, medmindre moderen, donor og moderens partner aftaler, at moderens partner skal være medmoder. Den samme mulighed foreslås ikke i forhold til ægtefæller af forskelligt køn. Baggrunden herfor er ifølge lovforslagets almindelige bemærkninger, at regeringen ønsker at anerkende, at der ofte er forskel på de situationer, hvor par af samme køn og forskelligt køn vælger en kendt sæddonor.

Herudover foreslås en række konsekvensændringer i den lovgivning, der har nær sammenhæng med børnelovens regler om faderskab og moderskab, herunder adoptionsloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, lov om ret til orlov, retsplejeloven og arveloven med henblik på at ligestille en medmoder med en far.

2. Instituttets bemærkninger

Instituttet anerkender ønsket om at sikre en tidsvarende familieretlig lovgivning, der tager hånd om den variation i familieformer, der i stigende grad præger det danske samfund. Instituttet ser derfor lovforslaget som et vigtigt skridt i retning af en familieretlig lovgivning, som åbner mulighed for at sikre et barn to forældre i de tilfælde, hvor forældrene har planlagt at få barnet, også selvom der er tale om forældre, som har samme køn.

Lovforslaget vedrører ”medmoderskab”, og dermed lesbiske pars mulighed for at aftale, at moderens partner skal være et barns medmoder i tilfælde, hvor barnet er blevet til ved kunstig befrugtning. Forslaget er således målrettet en ligestilling af lesbiske par og par af forskelligt køn i relation til reglerne om faderskab og medmoderskab mv. I konsekvens heraf gøres den plads, som en far traditionelt indtager, kønsneutral.

Lovforslaget indeholder imidlertid under pkt. 5 Ligestillingsmæssige konsekvenser en terminologi, som i det væsentlige er kønsneutral, idet der tales om ligebehandling af par af samme køn og par af forskelligt

køn. Det er instituttets opfattelse, at lovforslagets bemærkninger mere præcist bør afspejle det forhold, at det specifikt retter sig mod en ligestilling af lesbiske par med par af forskelligt køn.

- Instituttet anbefaler, at lovforslagets bemærkninger mere præcist bør afspejle det forhold, at der med lovforslaget sker en ligestilling af lesbiske par med par af forskelligt køn.

Særligt vedrørende barnets tarv

Instituttet finder det vigtigt at understrege, at hensynet til barnets tarv skal komme i første række i alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, jf. børnekonventionens artikel 3.

Det centrale hensyn i enhver regulering af forældreskab må være, hvad der er bedst for barnet. I bemærkningerne til lovforslaget nævnes dette hensyn flere gange, såvel i formålsbeskrivelsen pkt. 2 som i pkt. 3.1.2 om regeringens overvejelser. Det er imidlertid ikke et spørgsmål, som tages op til en nærmere analyse eller overvejelse.

Børnekonventionen tilsiger, at et barnet så vidt muligt skal have ret til at kende og modtage omsorg fra sine forældre (art. 7), samt at staten skal respektere barnets ret til at bevare sin identitet, herunder familieforhold (art. 8). Kendskab og relationer til sine forældre kan have en vigtig betydning for barnets identitetsdannelse i enhver familietype. Det gælder også, hvor de sociale/retlige forældre ikke er sammenfaldende med de genetiske, altså hvor barnet er blevet til ved donation af æg eller sæd.

Dette giver efter instituttets opfattelse anledning til at overveje, om barnet skal have fastslået en ret til så vidt muligt at kunne få adgang til de oplysninger, som findes om hans eller hendes tilblivelse, når og hvis barnet måtte ønske det.

- Instituttet anbefaler for at fremme barnets rettigheder, at det overvejes, om barnet skal sikres en ret til at få alle tilgængelige oplysninger om sin baggrund, hvis barnet måtte ønske det.

Instituttet bemærker slutteligt, at følgende fremgår af de almindelige bemærkningerne under *punkt 3.4. Forældreansvarsloven, underpunkt 3.4.1. Gældende ret*, 3. afsnit: "Efter forældreansvarslovens § 6 har forældre, der er gift med hinanden ved barnets fødsel, *herunder har indgået registreret partnerskab* (Instituttets udhævning), eller som senere indgår ægteskab med hinanden fælles forældremyndighed.

...”.

Instituttet bemærker, at det i kursiv anførte bør udgå.

Der henvises til sagsnr. 2012-01707.

Venlig hilsen

Christoffer Badse

Til: Neel Pryds Winkel (Sagsbehandler, Familieret)
Fra: Jette Pøder [jpo@jordemoderforeningen.dk]
Emne: Høringssvar: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).
Sendt: 11-03-2013 09:14:36
Bilag: Høringsliste.pdf; Høringsbrev.pdf; Udkast til lovforslag om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv).pdf;

Jordemoderforeningen anerkender behovet for bedst muligt at sikre børn forældre, der er sammen om at dække barnets eller børnenes behov for kærlighed, tryghed, et godt hjem, en god opdragelse til livet.

Jordemoderforeningen har én kommentar til lovgivningsmaterialet: Det må ikke stille børn ringere end nu.

Er der således behov for - for barnets skyld - at indføre en afklaring af medmoderskab tidligere end nu ved stedbarns adoption, eller er det alene et behov, der løser voksnes behov? Og ligeledes: hvis behov er det, man løser, ved at indføre et tredje forældreled?

Vi takker for høringen og følger med interesse de videre debatter.

Med venlig hilsen

Lillian Bødo
lib@jordemoderforeningen.dk
+45 23 43 94 33

Fra: Elsebeth Jensen [mailto:ej@sm.dk]
Sendt: 13. februar 2013 14:59
Til: Udsendelse Social- og Integrationsministeriet
Cc: Elsebeth Jensen
Emne: VS: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Holmens Kanal 22, 1060 København K
Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk
J.nr. 2012-9136

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

KOMMUNALE TJENESTEMÆND
OG OVERENSKOMSTANSATTE
LØNGANGSTRÆDE 25, 1
1468 KØBENHAVN K
TLF. 33 11 97 00
www.kto.dk - E-mail: kto@kto.dk

Social- og Integrationsministeriet
Att.: Neel Pryds Winkel
e-mail: npr@sm.dk
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sagsnr.: 3245.5
HW/jb
Direkte tlf.nr.: 3347 0621
11. marts 2013

Vedr.: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre

KTO har ved e-mail af 13. februar 2013 modtaget ovenstående i høring med frist for eventuelle bemærkninger den 13. marts 2013.

KTO har ikke bemærkninger til udkast til lovforslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab).

KTO henviser til eventuelle høringssvar fra KTO's medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Helle Basse

Henrik Würtzenfeld

Social- og integrationsministeriet

Att.: Neel Pryds Winkel, npr@sm.dk

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

24. februar 2013

LGBT Danmark, Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner, skal indledningsvis takke for at have fået lovforslaget om ændring af børneloven mv. i høring.

Forslagets hovedelementer

LGBT Danmark finder det meget tilfredsstillende, at regeringen anerkender mangfoldigheden i den måde, borgerne stifter familie. De foreslåede ændringer vil gavne et stort antal børnefamilier, som i dag står med en ringere retlig beskyttelse end andre børnefamilier, alene på grund af forældrenes køn.

Det er tre familietyper, som er omfattet af lovforslaget

- Et lesbisk par, der får barn ved kunstig befrugtning med anonym sæddonation.
- Et lesbisk par, der får barn ved kunstig befrugtning med sæd fra en kendt donor.
- En mand, der får et barn med en kvinde i et lesbisk parforhold.

Alle tre typer er almindeligt forekommende. Den første er i dag omfattet af særlovgivning (adoptionslovens § 8a). De andre to typer, hvor der er tre parter (ud over barnet) involveret, er ikke i dag håndteret i lovgivningen.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

LGBT Danmark deler regeringens opfattelse af, at det er nødvendigt at loven kan rumme disse familietyper og er enig både i implementeringen og begrundelserne.

Lovforslagets afgrænsninger

LGBT Danmark skal bemærke, at der er familietyper, der ikke er omfattet af lovforslaget, nemlig de, hvor der er mere end to forældre. I mange familier er der både de biologiske forældre og deres partnere i praksis forældre til barnet. Fra barnets synspunkt er der tale om flere forældre, og det er Landsforeningens opfattelse, at staten ikke skal skabe hierarkier blandt forældrene, men at flere forældre skal kunne anerkendes¹.

Nærværende lovforslag holder sig til situationer, hvor der er to retlige forældre, og indenfor denne ramme er forslaget tilfredsstillende.

Hjemmeinsemination

Lovforslaget vedrører alene situationer, hvor befrugtning sker under en sundhedspersons medvirken, hvilket landsforeningen tolker som kunstig befrugtning på klinik.

Mange familier vælger at klare tingene selv ved en hjemmeinsemination. Disse er ikke omfattet af lovforslaget, men håndteres under de eksisterende bestemmelser. Landsforeningen finder det ikke tilfredsstillende, at de, der vælger ikke at bruge sundhedsvæsenets ressourcer, skal straffes ved ikke at få adgang til de forbedrede forhold. De argumenter regeringen anfører for at indføre de foreslåede tiltag, er lige valide for familier, der anvender hjemmeinsemination. Men regeringen har ikke ønsket at inkludere disse.

En del af disse familier er lesbiske par, der benytter en kendt sæddonor. Disse familier lider i dag under 2½-årsreglen, den administrative regel, der siger, at forælder, adoptant og barn skal leve sammen i 2½ år, før stedbarnsadoption kan finde sted.

Efter i en periode af have frafaldet anvendelse af samlivskravet i de familier, hvor et lesbisk får barn med en bekendt, er Ankestyrelsens Familieretsafdeling begyndt igen at håndhæve kravet. LGBT Danmark har været involveret i flere klagesager, men styrelsen fastholder, at der med indførelsen af adoptionslovens § 8a, som vedrører en anden type familier, er gjort op med den praksis at frafalde kravet².

Om samlivskravet står i Adoptionsvejledningen³:

Ved vurderingen af, om adoptionen kan antages at være til gavn for barnet, lægges der vægt på, om familien har opnået den fornødne stabilitet, før adoptionsbevillingen

---

¹ Se fx. "En inkluderende familieret" fra Folketingets Sundhedsudvalgs høring, september 2012 (<http://panbloggen.wordpress.com/2012/09/18/en-inkluderende-familieret/>)

² <http://panbloggen.wordpress.com/2012/08/23/familiestyrelsens-aendrede-praksis-vedr-25-arsreglen/>

³ VEJ nr 57 af 04/07/2012, sektion 4.2.1

udstedes, således at ønsket om adoption er en velovervejet beslutning baseret på erfaring fra flere års samliv som familie.

Der stilles derfor som udgangspunkt krav om, at ansøgeren på ansøgningstidspunktet har levet sammen med ægtefællen og barnet i mindst 2½ år.

Med denne begrundelse for samlivskravet synes styrelsens afgørelse helt uden sammenhæng med intentionen bag reglen. De familier, der er tale om her er dem, hvor mandens rolle er at være sæddonor, ikke at være far (de familier, hvor manden skal være far, falder under børnelovens almindelige bestemmelser). Den administrative regel betyder, at han skal være juridisk far i 2½ år før medmoderen kan stedbarnsadoptere. Eller med andre ord: Man fastholder familien i en ustabil situation i 2½ år inden man tillader, at etablere den retlige stilling, som alle hele tiden har været enige om. Man sikrer fx. ret til barselsorlov til en sæddonor men ikke til en medmor, som tager sig af barnet. Man underminerer familien.

Regeringen har med lovforslaget taget positiv stilling til, at folk skaber familier med to kvindelige forældre og en kendt donor. Regeringen har ønsket, at adgangen til børneloven skal være betinget af en sundhedspersons medvirken, men LGBT Danmark tager det for givet, at anerkendelsen af familietyper i det mindste må føre til en forkastelse af samlivskravet i forbindelse med hjemmeinsemination. Da der er tale om en praksis, som ikke er lovhjemlet, må et sådant frafald fremgå på anden vis. En opretholdelse af 2½-årsreglen vil være i klar modstrid med lovens ånd.

Med venlig hilsen

LGBT Danmark

Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

Vivi Jelstrup

Søren Laursen

Forperson

Retspolitisk talsperson

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner
NGO in special consultative status with the economic and social council of the United Nations

NYGADE 7 • POSTBOKS 1023 • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48
LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK

To: Neel Pryds Winkel (Sagsbehandler, Familieret)
From: Elisabeth Hersby [eh@DADL.DK]
Subject: Høring over forslag til ændring af børneloven mm.
Sent: 01-03-2013 14:26:38

Vedr.: Social- og Integrationsministeriets j. nr.: 2012-9136

Til Social- og Integrationsministeriet

Lægeforeningen har modtaget ministeriets høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.)

Lægeforeningen har ikke bemærkninger til det fremsendte.

Med venlig hilsen

Elisabeth Hersby
Juridsik Konsulent
Lægeforeningen
Juridisk Sekretariat
Kristianiagade 12
2100 København Ø
T: 35 44 86 00
T: 35 44 82 16 (direkte)
E: eh@dadl.dk
fax: 35 44 85 13
web: www.laeger.dk

6. marts 2013

Høringssvar angående lov om ændring af børneloven mm

Dans pædiatrisk selskab byder det velkomment, at der laves ændringer i lovgivningen, der forsøger at sikre solide opvækstmuligheder og omsorgspersoner for børn i Danmark. I alle familier, hvor der bruges assisteret befrugtning med tredje persons sæd, æg eller livmoder, i familier hvor adoption indgår eller i familier med skilsmisse eller anden langvarig adskillelse vil begreber moderskab og faderskab udfordres. Når loven ændres bør det foregå ud fra et ligestillingsprincip.

Lovforslaget imødekommer et behov for anerkendelse af forskellige former for familiestruktur og arbejder derfor med tre forældrebegreber: den genetiske, den sociale og den retslige. Forældreroller der for alle børn har betydning.

Som noget nyt introduceres begrebet "medmoderskab" og dermed en tredje form for retlig forældre rolle, formodentlig for at imødekomme juridiske udfordringer for homoseksuelle kvindelige par. Det kan undre at man ikke også introducerer begrebet "medfaderskab", i det der også vil være familier, hvor der er både en genetisk og en social far og som kan have ligestillede ønsker angående de retslige forældreroller.

Med introduktion af begrebet "medmoderskab" argumenteres for ligestilling, som der også vil være på nogle punkter i forhold til forældreskab. Det skaber dog en anden kønslig ulighed, når der ikke indføres et begreb som "medfaderskab". Lovforslaget bør derfor revurderes i forhold til dette.

Desuden bør det vurderes om man i stedet for begrebet "autoriseret sundhedsperson" bør bruge betegnelser for de autoriserede faggrupper, der henvises til. I det aktuelle forslag er der formodentlig tale om jordemødre og læger. Begrebet "autoriseret sundhedsperson" er et ret uklart begreb og bør undgås.

Dansk pædiatrisk selskab finder at loven er en styrkelse af de retslige vilkår for både børn og voksne i homofamilier

På vegne af Dansk pædiatrisk Selskab

Mia Bjerager formand

To: Neel Pryds Winkel (Sagsbehandler, Familieret)
Cc: Steffen Egesborg Hansen (seh@patientombuddet.dk), Helle Borg Larsen (hbl@patientombuddet.dk)
From: Rikke Malkov [rma@patientombuddet.dk]
Subject: SV: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).
Sent: 18-02-2013 12:26:40

Kære Neel Pryds Winkel

I forlængelse af nedennævnte høring kan jeg oplyse, at lovforslaget ikke giver Patientombuddet anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen
Rikke Malkov
Jurist

Patientombuddet

T(inst.) 7228 6600

<mailto:rma@patientombuddet.dk>

www.patientombuddet.dk

Patientombuddet • Finsensvej 15 • DK2000 Frederiksberg

Fra: Elsebeth Jensen [<mailto:eje@sm.dk>]

Sendt: 13. februar 2013 14:47

Til: Udsendelse Social- og Integrationsministeriet

Cc: Neel Pryds Winkel; Elsebeth Jensen

Emne: Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Holmens Kanal 22, 1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2012-9136

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.).

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

Vestre Landsret
Præsidenten

Social- og Integrationsministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

J.nr. 40A-VL-22-13
Den 08/03-2013

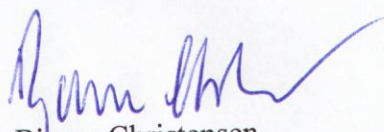
Social- og Integrationsministeriet har ved brev af 13. februar 2013 anmodet om eventuelle bemærkninger til et udkast til forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (Medmoderskab mv.)

I den anledning skal jeg meddele, at udkastet ikke giver landsretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Dette svar sendes efter anmodning til npr@sm.dk.

Der henvises til j.nr. 2012-9136.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

Høring over forslag til lov om ændring af børneloven og forskellige andre love (medmoderskab mv)

Lidt baggrund om vores familiekonstellation

Vi er en familie bestående af to kvinder, et barn på to år og et barn i vente. Både vores barn og kommende barn er blevet til ved hjemmeinsemination med kendt donorsæd.

Da vi fik vores søn i 2011, var det ikke muligt for lesbiske par at få insemination med kendt donor. Derfor valgte vi at foretage inseminationen selv hjemme med plastikkrus og engangssprøjte. En effektiv metode, som lesbiske kvinder - længe før muligheden for insemination med anonym donor - har anvendt til at stifte familier på i årtier.

Vi har valgt, at vores børn skal kender hele deres biologiske ophav. Vores barn har derfor kontakt til sin far, der blev registret som far på de lovpligtige faderskabsblanketter. Han ønskede ikke forældremyndighed og erklærede sig enig i stedbarnsadoptionen på en §13 blanket.

Sympatisk forslag

Vi finder som udgangspunkt lovforslaget om ændring af børneloven og andre love (medmoderskab) meget sympatisk, da det ophæver praksissen vedr. lesbiskes stedbarnsadoption af deres børn og gør det muligt for dem i stedet at blive registreret som medmor til barnet fra fødslen. Med loven bliver medmoren ligestillet med andre forældre og får mulighed for at afholde barsel og orlov mm.

Underlig og unødvendig krav om sundhedspersons medvirken

Lovforslaget udelukker dog hjemmeinsemination. Vi vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at vi har kendskab til mange børn, der er blevet til ved hjemmeinsemination med kendt donor, inden loven om ikke-anonym donation blev vedtaget i 2012.

Vi finder lovforslagets forudsætning om en sundhedspersons medvirken i inseminationen underlig, fordyrende og unødvendig. Vi mener, at mor, medmor og kendt donor/far som voksne mennesker sagtens kan erklære intentionerne med familien og aftale forældremyndigheden på andre måder end ved en sundhedspersons vidne. Det kunne eksempelvis ske i form af en samtale på Statsforvaltningen, registrering hos en notar eller udfyldelse af en blanket til ovennævnte myndighed.

Hvorfor skal det være nødvendigt at ligge samfundsøkonomien til last for at få rettigheder? Hvorfor skal staten have en finger med i voksne menneskers beslutning om at stifte familie, spørger vi?

Nogle kommer i klemme

Lovforslaget indebærer en ændring i barselloven, som gør det muligt for begge de sociale forældre at få barsel og orlov. Men her vil kvinder, der er blevet mødre til børn undfanget ved hjemmeinsemination forud for lovændringen i 2012 altså

blive diskrimineret. Retten til barsel og orlov er afhængig af arbejdspladsens mulighed for refusion, der igen er afhængig af forældermyndighedsindehaverskab.

Den ene forældermyndighed står "tom" i 2,5 år

Vi vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at en far ikke har forældremyndighed til et barn, medmindre han bor med eller er gift med moren. I vores - og mange andres - situation er fødselsmoren altså den eneste med forældermyndighed, indtil medmoren får lov til at få del i den. Det er jo helt henne i vejret, at pladsen skal stå tom i op til 2,5 år.

Ret i det mindste op på praksis

Afslutningsvist vil vi derfor kraftigt opfordre til, at alle medmødre bliver stillet ens, og kravet om en sundhedspersons medvirken bliver taget ud af lovforslaget, da det ikke tjener noget formål, og sagtens kan erstattes af andre tiltag, hvor de implicerede tre voksne parter underskriver intentionerne med familien på papirer andetsteds.

I det mindste må man stoppe med at underminere regnbuefamilier ved at kræve 2,5 års samliv mellem medmor og barn, før stedbarnsadoptionen godkendes. Dette krav har aldrig været tænkt anvendt på familier som vores og stiller os i en ustabil situation.

Med venlig hilsen

Sofie Gro Søndergaard Szymanski

Marianne Søndergaard Szymanski

Peter Aarup Kjær

Til: npr@sm.dk (Neel Pryds Winkel)
Fra: Jette Szymanski [jettesz@hotmail.com]
Emne: Adoptionslov
Sendt: 12-03-2013 12:04:50

Luk mig ikkke ned.

For 30 år siden blev jeg gravid ved hjælp af inseminering. Jeg kendte den biologiske far, men søgte om fritagelse for at opgive navnet, da jeg levede i et lesbisk forhold og vi begge ville have børn, med den samme donor. Alle var indforstået med denne model.

Nu er I ved at vedtage en ny lov, og det er da glædeligt at det nu bliver muligt at adoptere børn der er blevet til ved inseminering - dog forudsat at sundhedsfagligt personale har været ind over selve insemineringen.

Min datter, der er gift med en kvinde, kommer i klemme i jeres nye lov.

Min svigerdatter fik for 2 år siden et barn, der efter 3 måneder blev adopteret af min datter.

Dette barn var resultatet af en insemination med kendt donor.

Nu er min datter gravid i 4 måned, hvor det er samme donor.

Med den nye lov skal de nu vente i 2 - 2 1/2 år før min svigerdatter kan adoptere.

Er det ikke muligt at lave en overgangsregel - der gælder for alle de der er blevet gravide - udenom sundhedssystemet - kan adoptere efter 3 måneder.

Mange gode hilsner

Jettte Szymanski
Gernersgade 71,st
1319 Kbh. K